

چالش های مکتب هنری انقلاب

دکتر علی اصغر فهیمی فر

دانشیار دانشکده هنر و معماری دانشگاه تربیت مدرس

لغز مهرنوروز

۱۴۰۱

نشر مهرنوروز

سرشناسه :	فهمی فر، علی اصغر. ۱۳۴۱ -
عنوان و نام پدیدآور:	چالش های مکتب هنری انقلاب علی اصغر فهمی فر.
مشخصات نشر:	تهران مهر نوروز ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری:	۲۸۸ ص.
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۷۳۲۲-۱۸-۷
وضعیت فهرست نویسی:	فیبا
موضوع:	هنر -- ایران Art -- Iran
	هنر ایرانی -- تأثیر اسلام Art, Iranian -- Islamic influences
موضوع:	ایران -- تاریخ -- انقلاب اسلامی، ۱۳۵۷ -- هنر و انقلاب Iran -- History -- Islamic Revolution the revolution
رده بندی کنگره:	NY۲۸۰
رده بندی دیویی:	۷۰۹/۵۵
شماره کتابشناسی ملی:	۸۷۶۸۰۶۶
اطلاعات یکپارچه کتابشناسی:	فیبا
عنوان:	چالش های مکتب هنری انقلاب
مؤلف:	دکتر علی اصغر فهمی فر
ویراستار:	بهنام زنگی
طراحی جلد و صفحه آرایی:	مهر نوروز
چاپ نخست:	۱۴۰۱
شمارگان:	جلد ۵۰۰
شابک:	۹۷۸-۶۲۲-۷۳۲۲-۱۸-۷

حق چاپ و نشر برای نشر مهر نوروز محفوظ است
 تلفن: ۸۸۵۱۳۹۰۶ . دورنگار: ۸۸۵۱۱۸۰۷
 www.mnbook.ir . info@mnbook.ir
 دفتر مرکزی فروش:
 تهران، خیابان دکتر بهشتی، خیابان کاوسی فر
 کوچه آریا وطنی، شماره ۱۹، واحد ۱۰۱
 @mehrenorouzpub

فهرست مطالب

سخن ناشر / ۵

مقدمه / ۹

فصل نخست / ۱۱

نظریه پردازی در هنر پس از انقلاب و مسائل فرارو

فصل دوم / ۶۵

منابع فکری و فرهنگی مکتب نقاشی انقلاب

فصل سوم / ۱۲۱

سرچشمه های ناب عرفانی مکتب هنری انقلاب

فصل چهارم / ۱۴۱

مقدمه ای بر آسیب شناسی آموزش هنر در دانشگاه های هنر

فصل پنجم / ۱۹۵

آسیب شناسی تاریخ نویسی هنر ایرانی - اسلامی

فصل ششم / ۲۱۳

قدرت نرم از دیدگاه تئوری صنعت فرهنگ

فصل هفتم / ۲۳۵

جهانی شدن و استقلال مکتب هنری در ایران

فصل هشتم / ۲۵۳

سینمای دیجیتال و ظرفیت های تحقق سینمای انقلاب

فهرست منابع فارسی / ۲۸۰

فهرست منابع انگلیسی / ۲۸۵

سخن ناشر:

تحولات هنری در طول تاریخ، آینه تمام‌نمای جامعه و تصویر واضح و شفاف از ارزش‌های جاری، سنت‌ها، نگرش‌ها و مطالبات اجتماعی بوده‌اند. آثار هنری یکی از استبدادات معتبر شناخت تاریخی ادوار و جوامع‌اند و خوانش آن‌ها می‌تواند تصویر روشنی از زمان و مکان تولیدشان به دست دهد.

همچنین، هنر به عنوان یک پدیده‌ی بشرو و هدایتگر، ضمن تشریح و تبیین هنرمندش، جامعه‌اش، تاریخش و عوامل موثر بر خلق‌اش، نقشی تعیین‌کننده در شکل‌گیری، هدایت و تقویت جریان‌های فکری، مغنوی و فرهنگی داشته است. از این منظر، نقش هنر در تحولات اجتماعی، نقشی دوسویه و تعاملی است.

تعلق یا پیوند هنر با جریان‌های عمده‌ی اجتماعی و سیاسی نیز ناشی از درک همین نقش و به‌کارگیری آن است. هنر به‌عنوان یک پدیده‌ی مستقل دارای کارکردهای اجتماعی، همواره به اختیار انقلاب‌ها و نظام‌های سیاسی گرفته شده و مطمع نظر قدرت بوده است.

ایران کشور تمدن‌ساز است و مهد یکی از دیرین‌ترین و پویاترین تمدن‌های بشری محسوب می‌شود. هنر ایران در طول تاریخ، پایه‌ی تحولات سیاسی و نظام قدرت، استمرار یافته و چه در اختیار قدرت، و چه در تعارض با آن، به حیات خود ادامه داده است.

تمدن ایران، زایش‌گاه و پرورش‌گاه یکی از غنی‌ترین هنرهای تاریخ بشر است. این میراث گران‌بهای هنری تا به امروز تداوم یافته و سرچشمه‌ی ارزش‌های

فرهنگی و اجتماعی بوده است. هنر و ادبیات دوران معاصر ایران با بروز تحولات اجتماعی-سیاسی مانند انقلاب مشروطه و انقلاب اسلامی، مسیرهای جدیدی را برای پاسخ به مطالبات اجتماعی و اثربخشی اجتماعی تجربه کرد.

عدم توجه به مبانی و تئوری هنر انقلاب، و وابستگی ماهوی هنر ایران به دیدگاه‌ها و روش‌های غیrbومی هنری به ویژه در طی دو قرن اخیر، پایه‌های فکری هنر ایرانی را سست و وابسته کرده است. هر چند هنر انقلابی به واسطه عدم ابتنا و اتکا به پایه‌های فکری قوی و قابل تبیین، نتوانسته است در قامت یک مکتب هنری جامع ظاهر شود، اما توجه به ابعاد نظری و فکری این هنر، بدون جانب‌داری سیاسی و تعصبات ذهنی، می‌تواند آن را به‌عنوان یک جریان فرهنگی و یک رویکرد اجتماعی تاثیرگذار معرفی کند.

مطالعات عمیق پیرامون مولفه‌های اثرگذار پیدایش هنر انقلاب و تحلیل درست آن‌ها از منظر استقرار در نظام فرهنگی معاصر ایران و جهان می‌تواند آن را صرف‌نظر از ارزش‌گذاری‌های اعتقادی و مذهبی، به عنوان یک تحول هنری عمده در دوران معاصر معرفی کند. کتاب حاضر از جمله این نوع مطالعات است که بر مبنای دغدغه‌ی ارزش‌های ایرانی-اسلامی قزوکی‌شده در هنر معاصر ایران تدوین شده است.

فقدان منابع علمی معتبر از این دست، که بتواند جست‌وجوگران عرصه فرهنگ و هنر را یاری کند و در یک روند دور از وابستگی به دیدگاه‌های غربی یا مخالفت متعصبانه با آن، به نقد و تحلیل درست جایگاه هنر انقلاب و تعیین جایگاه واقعی آن بپردازد، ضرورت این نوع مطالعات را آشکار می‌کند.

مهرنوروز از هر نوع پژوهش و مطالعه‌ای در این عرصه استقبال می‌کند و امیدوار است، انتشار این اثر و کتاب‌های بعدی، در روشنگری گذشته، حال و آینده هنر ایران و تقویت بنیان‌های نظری آن موثر باشد.